

I. Moduł:

Rola monitorowania i podstawy prawne jego realizacji

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

ZADANIA NAUCZYCIELA ZWIĄZANE Z WDRAŻANIEM PODSTAWY PROGRAMOWEJ

- 1. Analiza podstawy programowej**
- 2. Wybór programu nauczania**
- 3. Opracowanie planu dydaktycznego/ rozkładu materiału/
planu wynikowego**
- 4. Przebieg procesu dydaktycznego – dzienniki lekcyjne**
- 5. Proces sprawdzania osiągnięć uczniów**

ZADANIA DYREKTORA ZWIĄZANE Z WDRAŻANIEM PODSTAWY PROGRAMOWEJ

- 1. Opracowanie szkolnego planu nauczania**
- 2. Dopuszczenie do użytku szkolnego programu nauczania**
- 3. Kontrola planu dydaktycznego/ rozkładu materiału/ planu
wynikowego**
- 4. Kontrola przebiegu procesu dydaktycznego – dzienniki
lekcyjne**
- 5. Kontrola procesu sprawdzania osiągnięć uczniów**

- Zarządzanie jakością w edukacji określimy przywołując znany cykl Deminga:

planuj – działaj – badaj – zmieniaj.

W związku z tym, realizując podstawę programową kształcenia ogólnego, należy:

- dobrze, zaplanować działania w zakresie realizacji podstawy programowej,
- wdrożyć je do praktyki,
- badać, jak przebiega proces wdrażania,
- wprowadzać celowe i pozytywne zmiany wynikające z tych badań.

SYSTEM ZAWIERAJĄCY MECHANIZMY GWARANTUJĄCE JAKOŚĆ W SZKOLE WYMAGA

- Ciągłej i celowej obserwacji, przeglądów i sprawdzania działań cząstkowych w celu upewnienia się, czy są one efektywne z punktu widzenia wcześniejszych planów i założeń,
- Monitorowania założonych rezultatów.

Czym zatem jest monitorowanie i w czym tkwi jego istota w odniesieniu do systemu edukacji?

Monitorowanie

- **Monitorowanie** – to nieustanne obserwowanie i zbieranie informacji o przebiegu pracy w szkole i uzyskiwanych efektach częściowych. Ograniczanie jednakże monitorowania wyłącznie do pozyskiwania i analizowania informacji nie oddaje istoty tego działania, gdyż dobre monitorowanie zakłada również wykorzystanie zgromadzonych informacji w celu bieżącej modyfikacji obserwowanych procesów poprzez usuwanie niepożądanych zjawisk natychmiast po ich stwierdzeniu. Tak więc monitorowanie zawiadamia o grożącym niebezpieczeństwie, jednocześnie wymaga natychmiastowego podjęcia działań naprawczych i doskonalących.

- **Monitorowanie** jest regularną obserwacją lub pomiarem określonego zjawiska poprzez określony czas. To systematyczne pozyskiwanie informacji w celu zarządzania i podejmowania decyzji. Dostarcza informacji, na podstawie których zarządzający mogą identyfikować i rozwiązywać problemy związane z realizacją codziennych działań, a także ocenić postęp w realizacji planów i założeń. Pozwala zatem zmierzyć się z problemami, które pojawiają się w trakcie realizacji działań, zdiagnozować ich przyczyny oraz określić sposoby ich rozwiązywania i przeciwdziałania im. W trakcie monitoringu bada się i analizuje przebieg działań pod względem ich zgodności z wcześniej ustalonymi planami. Istotą tej czynności jest fakt, że prowadzona jest ona w sposób ciągły w celu zidentyfikowania zagrożeń, które mogą zakłócić realizację działań.

- *Rozporządzenie MEN o nadzorze z dnia 10 maja 2013 r. (Dz. U. z 14 maja 2013, poz. 560)* **definiuje monitorowanie** jako działanie prowadzone w szkole lub placówce obejmujące zbieranie i analizę informacji o działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły lub placówki. Wynika stąd, że monitorowanie jest czynnością nadzoru pedagogicznego, obok ewaluacji, kontroli czy wspomagania. Podkreślić jednak należy, że nie ma dobrej ewaluacji czy kontroli bez monitorowania,

PODSTAWY PRAWNE MONITOROWANIA REALIZACJI PODSTAWY PROGRAMOWEJ KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Według artykułu 33. ***Ustawy o systemie oświaty*** (Dz. U. z 1991 roku, nr 95, poz. 425 z późn. zm.). **nadzór pedagogiczny polega na:**

- ocenianiu stanu i warunków działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej szkół, placówek i nauczycieli,
- analizowaniu i ocenianiu efektów działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkół i placówek,
- udzielaniu pomocy szkołom, placówkom i nauczycielom w wykonywaniu ich zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych,
- inspirowaniu nauczycieli do innowacji pedagogicznych, metodycznych i organizacyjnych.

Nadzorowi podlegają w szczególności:

- zgodność zatrudniania nauczycieli z wymaganymi kwalifikacjami,
- realizacja podstaw programowych i ramowych planów nauczania,
- przestrzeganie zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania egzaminów, a także przestrzeganie przepisów dotyczących obowiązku szkolnego oraz obowiązku nauki,
- przestrzeganie statutu szkoły lub placówki,
- przestrzeganie praw dziecka i praw ucznia oraz upowszechnianie wiedzy o tych prawach,
- zapewnienie uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki.

Sposób monitorowania realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego **wynika m.in. z następujących rozporządzeń ministra edukacji narodowej:**

- *Rozporządzenie MEN z dnia 27 sierpnia 2012 roku w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 30 sierpnia 2012 roku, poz. 977),*
- *Rozporządzenie MEN z dnia 7 lutego 2012 roku w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. z dnia 22 lutego 2012 roku, poz. 204),*
- *Rozporządzenie MEN z dnia 7 października 2009 roku w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. Nr 168, poz. 1324) ze zmianą z dnia 10 maja 2013 roku (Dz. U. z dnia 14 maja 2013 roku, poz. 560)*

PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO

1. Podstawa programowa napisana jest językiem efektów kształcenia i określa wymagania na koniec poszczególnych etapów edukacyjnych, to znaczy:
 - **wiadomości**, które uczniowie powinni zdobyć,
 - **umiejętności**, które uczniowie powinni opanować,
 - **postawy**, które szkoła u uczniów powinna kształtować.
2. Zdefiniowany w niej zakres treści z założenia jest możliwy do opanowania przez przeciętnego ucznia
3. Wymagania szczegółowe w ramach jednego przedmiotu nie powtarzają się. Wymagania z etapów wcześniejszych obowiązują na wszystkich etapach późniejszych, np. na **maturze obowiązują również wymagania z gimnazjum**.

Co i jak precyzuje podstawa programowa?

1. Dla każdego przedmiotu, na koniec każdego etapu kształcenia, opisane zostały:
 - cele kształcenia sformułowane w języku wymagań ogólnych,
 - treści nauczania oraz oczekiwane umiejętności uczniów sformułowane w języku wymagań szczegółowych.
2. Skonkretyzowanie wymagań to istotny czynnik skupiający uwagę nauczycieli na realizacji zadań wynikających z podstawy programowej. Wymagania te stanowią jedyną podstawę oceniania na egzaminach zewnętrznych.

- W jaki sposób wymagania nadzoru pedagogicznego doprecyzowują wskaźniki monitorowania realizacji podstawy programowej?
- Wymagania stanowiące załącznik do rozporządzenia MEN z dnia 10 maja 2013 roku dotyczącego nadzoru pedagogicznego (Dz. U. z dnia 14 maja 2013 roku, poz. 560) definiują jakość edukacji oraz wskazują, jakie zadania szkoła powinna wypełniać wobec każdego ucznia i jak powinna pracować, a także wskazują jej drogi rozwoju. Umożliwiają tym samym prowadzenie monitorowania i ewaluacji, a w konsekwencji ustalenie „mapy” szkoły z jej mocnymi i słabymi stronami. Umożliwiają także połączenie informacji o szkole płynącej z systemu egzaminów zewnętrznych z innymi informacjami o pracy szkoły, np. dotyczącymi realizacji podstawy programowej.

